

**MINISTERSTVO VNÚTRA SR
ŠTÁTNY ARCHÍV V PREŠOVE
POBOČKA PREŠOV**

Živnostenské spoločenstvo v Prešove

1893 – 1926

Inventár

**Mgr. Anton Dopirák
Prešov 2010**

© MV SR, Štátny archív v Prešove

Ú V O D

Zastaralosť a neschopnosť cechov reagovať na zmenené hospodárske a spoločenské pomery, ako aj na zmenené potreby trhu, reagujúce na technický rozvoj z konca 19. storočia, viedli k nutnosti vykonania zmien v činnosti remeselnej a obchodnej vrstvy. Vznik živnostenských spoločenstiev v Uhorsku kodifikoval zákonný článok VIII z roku 1872 uhorského zákonníka, ktorý zrušil cechové podnikanie a otvoril cestu živnostenskému podnikaniu. Nový priemyselný zákon zaviedol slobodu živnostenského podnikania a stanovil podmienky vzniku liberálnejších, organizačne voľnejších foriem združení. Remeselníci a obchodníci vytvárali v zmysle zákona spolky, spoločenstvá prípadne jednoty, ktoré nemuseli dodržiavať tak prísne pravidlá fungovania, aké mali cechy. Ich činnosť však sledovala podobné ciele a v prvom rade zabezpečovala ochranu svojich záujmov. Živnostníci samostatne činní v rovnakej alebo v rôznych živnostiach, v jednej alebo viacerých obciach, mohli za týmto účelom vytvoriť spoločenstvo, ktoré malo pestovať pospolitosť, udržiavať a zveľaďovať stav, podporovať humanitné, hospodárske a vzdelanostné záujmy svojich členov. Činnosť spoločenstiev sa riadila stanovami. Členstvo v spoločenstve bolo dobrovoľné, preto žiadny živnostník nemohol byť prinútený k vstupu do spoločenstva. Citovaný zákonný článok zároveň stanovil, že jestvujúce cechy musia zaniknúť do troch mesiacov od účinnosti zákona. Zánik cechov, ako aj technický rozvoj, spôsobili zánik niektorých remesiel. Tieto boli v mnohých prípadoch nahradené priemyselnou továrenskou výrobou.

Zmenu v organizácii živnostenského podnikania zaviedol zákonný článok XVII z roku 1884 uhorského zákonníka, ktorý rozlíšil dva druhy živnostenských organizácií:

1. Živnostenské spoločenstvá, ktoré mohli vzniknúť v mestách municipálnych a v mestách so zriadeným magistrátom, ďalej v obciach, v ktorých činil počet živnostníkov (činných v remeslách viazaných na preukaz spôsobilosti) minimálne rovných sto. V obciach, v ktorých bolo menej ako 100 takých živnostníkov, mohol dať súhlas na zriadenie spoločenstva minister obchodu.

2. Živnostenské spolky mohli utvoriť samostatní živnostníci, vykonávajúci tú istú prípadne rôzne živnosti. Členmi spolkov mohli byť aj pomocníci a továrenský robotníci. Spolok musel mať schválené stanovy.

Uvedené spoločenstvá a spolky boli samosprávne organizácie a dozor nad nimi vykonávali živnostenské úrady. Bez súhlasu príslušného živnostenského úradu nemohlo byť spoločenstvo zriadené. K jeho zriadeniu sa vyjadrovala aj územne príslušná obchodná a priemyselná komora. Pre Živnostenské spoločenstvo v Prešove sa stala územne príslušnou Obchodná a priemyselná komora v Košiciach. Členstvo v živnostenskom spoločenstve bolo povinné v tom prípade, ak sa na zriadení spoločenstva dohodli najmenej 2/3 živnostníkov v obvode.

Hlavným účelom vzniku spoločenstiev bola ochrana a zveľaďovanie živnostenského stavu. Rozvíjali a podporovali spoločenský status živnostníkov, dbali o ich vzdelanie a hospodárske a kultúrne záujmy. Kontrolovali pomery a dbali na poctivejšiu súťaž medzi živnostníkmi. Mimo iných aktivít zakladali nemocenské a podporné pokladnice, uznávali sa na povinnom poistení členov a radili v otázkach poistenia a lekárskej pomoci. Dôležitou súčasťou bolo zriaďovanie učňovských škôl, organizovanie rôznych výstav a odborných kurzov. Spoločenské vyžitie sledovali zakladaním knižníc prípadne organizovaním športových aktivít. Živnostenské spoločenstvo v Prešove malo napríklad vytvorenú vlastnú kolkársku jednotu. Celá činnosť spoločenstva sa riadila stanovami.

Správa spoločenstva pozostávala z valného zhromaždenia, predstavenstva, predsedu a tajomníka. Valné zhromaždenie rozhodovalo v zásadných otázkach organizácie spoločenstva, uznávalo sa na majetkoprávných prevodoch, kontrolovalo finančné hospodárenie, volilo predstavenstvo a ostatné orgány spoločenstva, vrátane komisií. Zasadalo spravidla jedenkrát ročne, pokiaľ si okolnosti nevyžiadali mimoriadne zasadnutie. Dôležitou súčasťou programu bolo oboznámenie sa s výročnou správou za uplynulý rok a záverečným účtom spoločenstva, ktoré boli prednesené úradujúcim predsedom. Schválenie týchto dokumentov valným zhromaždením súviselo s povinnosťou spoločenstiev predkladať ich živnostenskej vrchnosti na schválenie. Zlé finančné hospodárenie mohlo viesť k rozpusteniu spoločenstva. Prešovskí živnostníci sa zvyčajne schádzali na riadnej valnej hromade v prvom štvrtroku nového roka. Zápisnice valných zhromaždení sú vo fonde zachované len v rozpätí rokov 1893 až 1908, obsahujú však zápisnicu z ustanovujúceho valného zhromaždenia, ktoré sa konalo dňa 16. 2. 1893 (*inv. č. I*).

Predstavenstvo, nazývané tiež výbor, bolo zložené z predsedu, tajomníka a volených členov výboru. V jeho kompetencii bolo rozhodovanie o všetkých tých záležitostiach, ktoré neboli vyhradené valnému zhromaždeniu, alebo zmierovacej komisii. Zasadnutie predstavenstva sa konalo zvyčajne jedenkrát do mesiaca. Počet členov výboru bol rôzny a závisel od veľkosti členskej základne. V roku 1893 pri svojom založení mal výbor prešovského spoločenstva 23 členov.

Predseda spoločenstva zastupoval spoločenstvo navonok a zodpovedal za jeho riadny chod a správu, tak v zmysle zákonov, ako aj v zmysle uznesení vrcholných orgánov spoločenstva. Spoločne s tajomníkom viedol agendu spoločenstva. Tajomník okrem vedenia agendy sprostredkovoval styk s členmi, ale aj s odbornou, či širšou verejnosťou. Povinnosťou spoločenstva bolo riadne vedenie evidencie členov, vedenie učňovskej agendy, dozor nad živnostenskými učilišťami a kurzami, podávanie správ a štatistických hlásení a zriadenie zmierovacej komisie.

Zmierovacia komisia bola volená za účelom riešenia sporov, do ktorých sa členovia spoločenstva dostali. Jednotlivé sporové prípady sa riešili pokonávkou, alebo uznesením komisie. Solídne zachované zápisnice zmierovacej komisie Živnostenského spoločenstva v Prešove dosvedčujú, že o sporové záležitosti rôzneho charakteru nebola núdza.

K hájeniu záujmov jednotlivých živností sa v rámci spoločenstiev zakladali odborové organizácie resp. odbory. V zmysle stanov malo spoločenstvo povinnosť žiadať v akomkoľvek rozhodovacom konaní, ktoré sa týkalo danej živnosti, vyjadrenie odboru predtým, než by vynieslo konečné rozhodnutie. V roku 1921 existovalo pri Živnostenskom spoločenstve v Prešove 11 odborových organizácií:

1. odbor budovných a staviteľských majstrov,
2. odbor čižmárskych majstrov,
3. odbor obuvníckych majstrov,
4. odbor mäsiarov a údenárov,
5. odbor majstrov drevárskeho priemyslu,
6. odbor hodinárov a zlatníkov,
7. odbor šatných majstrov,
8. odbor mechanikov a technikerov,
9. odbor pekárskych a cukrárskych majstrov,
10. odbor holičov a vlásenkárov,
11. odbor kováčskych, kočárskych, remenárskych a kolárskych majstrov.

Ich zoznam je zaujímavý aj tým, že uvádza aj zoznamy ich predsedov a notárov (tajomníkov) (*inv. č. 89; spis č. 363/1921*).

Mimo hájenia záujmov živnostníkov v územnom obvode spoločenstva, záležalo spoločenstvu aj na celkovom prograse živnostenského podnikania v krajine. Jednou z tendencií upevňovania vzájomnej spolupráce bolo združovanie sa do zväzov. Prešovskí živnostníci boli dlhodobo členmi Zväzu živnostenských spoločenstiev so sídlom v Budapešti, po vzniku ČSR členmi Krajinského zväzu zjednotených priemyselníkov na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi. Vzájomná spolupráca živnostenských spoločenstiev sa odzrkadlila aj na ich vzájomnej korešpondencii. Spoločenstvá si zasielali výročné správy, oboznamovali sa so svojou činnosťou, zasielali stanoviská k prijatiu učňov do učňovského pomeru (ak prichádzal do učenia z iného obvodu), pozývali sa na valné zhromaždenia a iné spoločenské akcie. Rovnako úzko však spolupracovali aj s inými zväzmi, združeniami, či spolkami, ktoré pôsobili v územnom obvode ich sídla. Každé podporené podujatie sledovalo záujmy členskej základne spoločenstva.

Pre konkrétnu podporu svojich členov zriaďovali spoločenstvá dobrovoľné nemocenské a podporné pokladnice. Nemocenská pokladnica fungovala nezávisle na správe spoločenstva. Jej fungovanie sa riadilo vlastnými stanovami, bola vedená vlastnými orgánmi. Na jej činnosť dozeral dozorný výbor, v ktorom mal zastúpenie aj zriaďovateľ. Štátny dozor nad jej hospodárením vykonával príslušný živnostenský úrad. Jej základné imanie bolo tvorené vkladom zriaďovateľa a pravidelnými členskými príspevkami členov spoločenstva. Aktívne fungovanie zabezpečovalo členom spoločenstva napr. preplácanie nemocenských dávok v prípade práceneschopnosti. Takáto nemocenská pokladnica existovala aj pri prešovskom živnostenskom združení. Zachovaný archívny materiál nám nedovoľuje zistiť, či malo tunajšie spoločenstvo založenú aj inú podpornú pokladnicu pre svoje členstvo.

Uhorský živnostenský zákon platil pre územie Slovenska až do vydania živnostenského zákona č. 259/1924 Sb. z. zo dňa 1. 12. 1924. Tento rozdelil živnosti na tri kategórie: živnosti remeselné, živnosti koncesované a živnosti slobodné. Zároveň stanovil pre dovtedajšie spoločenstvá zvýšené kompetencie v agende živnostenských úradov. Skúmali preukazy spôsobilosti pri ohláškach živností, udelení koncesií a pod. Živnostenské úrady boli v mnohých prípadoch povinné vyžiadať si mienku živnostenského spoločenstva a tieto sa tak stávali súčasťou štátneho dozoru. Učňovská agenda bola zverená spoločenstvám. Viedli evidenciu učňov, učňovských zmlúv, zápisnice o učňovských skúškach, vydávali výučné a tovarišské listy. Zákon určoval činnosť a kompetencie spoločenstiev vo všetkých ostatných oblastiach ich pôsobenia. Súčasne v § 159 ods. 1c) zákona č. 259/1924 Sb. z. a následnou vyhláškou č. 260/1924 Sb. z. zo dňa 3. 12. 1924 zaviazal dovtedajšie korporácie resp. spolky k pretvoreniu na živnostenské spoločenstvá v zmysle zákona, a to buď na zmiešané

živnostenské spoločenstvá, alebo na spolky, činnosť ktorých podliehala príslušnému zákonu o spolkoch. V obvode prešovského okresu vzniklo Živnostenské spoločenstvo v Prešove, ktoré nahradilo dovtedajší Priemyselný zbor v Prešove, ako svojho právneho predchodcu. Stalo sa tak uznesením valného zhromaždenia zo dňa 25. 1. 1925, pričom Živnostenské spoločenstvo začalo fungovať ako pretvorené od 1. 1. 1926. Jeho súčasťou však už neboli obchodníci, ktorí sa od pôvodného spoločenstva odčlenili a stali sa súčasťou Obchodného grémia v Prešove.

Živnostenské spoločenstvo v Prešove bolo založené uznesením valného zhromaždenia spoločenstva zo dňa 16. 2. 1893. Svoju činnosť začalo dňa 11. 4. 1893, ako to uvádza štatistický výkaz za rok 1897 (*inv. č. 66; spis č. 108/1898*), pod názvom EPERJESI IPARTESTÜLET, v slovenskej podobe ako PREŠOVSKÝ PRIEMYSELNÝ ZBOR. S touto hlavičkou fungovalo spoločenstvo až do januára 1925, kedy bolo pretvorené na Živnostenské spoločenstvo v Prešove. Pod týmto názvom bol spisový materiál fondu prevzatý do archívu a v takejto podobe ho uvádza aj tento inventár.

Prvým predsedom spoločenstva sa stal Žigmund Hennel, tajomníkom Ladislav Verdon, predstavenstvo malo 23 členov v tomto zložení: Jozef Grieger, Albert Kiszely, Fridrich Kobilicz, Karol Augustinyi, Viktor Bodnár, Alexander Bretz, Róbert Czigelbrier, Karol Czipar, Anton Floegel, Andrej Gaál, Ján Glatz, Július Gretzmacher, Samuel Grossman, Bartolomej Hamborszky, Ladislav Grusz, Karol Kovács, Ján Oravetz, Alexander Palsák, Ján Piller, Ignác Révay, Jozef Sitányi, Herman Stehr, Jakub Werther. K obnovám orgánov spoločenstva dochádzalo každoročne na valnom zhromaždení. Počas existencie Prešovského priemyselného zboru sa vo funkcii predsedu vystriedalo 7 osôb, funkciu tajomníka vykonávali 4 členovia spoločenstva. Poradie úradujúcich predsedov bolo nasledovné:

1893 - 1895	Žigmund Hennel
1895 - 1897	Bartolomej Hamborský
1897 - 1900	Jozef Grieger
1900 - 1901	Fridrich Kobilicz
1901 - 1905	Karol Próner
1905 - 1906	Juraj Brest'enský
1906 - 1907	Jozef Grieger
1907 - 1909	Juraj Brest'enský
1909 - 1911	Róbert Czigelbrier
1911 - 1914	Jozef Grieger

1914 - 1919 Karol Próner
1919 - 1925 Róbert Czigelbrier

Z uvedeného vyplýva, že funkciu predsedu mohol vykonávať zvolený funkcionár aj niekoľkokrát za sebou resp. v rôznych volebných obdobiach.

Za rovnakých okolností prebiehala aj voľba tajomníka, tu ale za zmienku stojí dlhodobé pôsobenie Ladislava Verdona v tejto funkcii. Funkciu tajomníka vykonával nepretržite viac ako 20 rokov, od roku 1893 do roku 1914, kedy ho vo funkcii nahradil Karol Valčák. Ten v nej pôsobil do roku 1918. Jeho nástupcom sa stal Ľudovít Pusztahelyi, už v roku 1919 ho však vystriedal Július Dadej, ktorý pôsobil vo funkcii tajomníka priemyselného zboru až do jeho pretvorenia na živnostenské spoločenstvo.

Územným obvodom spoločenstva nebolo len mesto Prešov, ale aj okolité obce, ich zoznam však zachovaný archívny materiál neuvádza. Domnievame sa, že členmi spoločenstva boli živnostníci, ktorí pôsobili v územnom obvode prešovského okresu. Rovnako otvorenou zostáva otázka sídla spoločenstva, predovšetkým v jeho začiatkoch. Predpokladáme však, že spoločenstvo od svojho vzniku sídlilo na Slovenskej ulici č. 6 v Prešove, kde je v roku 1920 doložená jeho adresa.

Členská základňa spoločenstva bola prirodzene pohyblivá. Jej presný počet nám v začiatkoch pôsobenia nie je známy, poznáme akurát údaj z roku 1903, ktorý uvádza 364 členov. V roku 1918 uvádza spoločenstvo pri počte členov číslo 445. Informácie o členstve sú však pomerne rozporuplné a nejednoznačné. V zachovaných správach o činnosti sa vždy neuvádzajú, v niektorých prípadoch sú uvedené len počty pomocníkov či tovarišov, ktorí nemuseli byť členmi spoločenstva. V neskoršom období poskytujú solídne informácie, aj o stave členstva, štatistické dotazníky o činnosti.

Úradnou rečou spoločenstva bol jazyk maďarský. Až v roku 1919 sa prvýkrát v jeho korešpondencii objavuje jazyk slovenský, predovšetkým v prípisoch zasielaných spoločenstvu z prešovského magistrátu. Prešovský priemyselný zbor používal v úradnom styku jazyk maďarský až do roku 1922, kedy od tejto praxe ustúpil v zmysle pokynov nadriadených orgánov. V zmenenej spoločenskej a politickej situácii aj tento fakt viedol k hladkému pretvoreniu priemyselného zboru na živnostenské spoločenstvo.

Pretvorenie priemyselného zboru na živnostenské spoločenstvo bolo realizované v zmysle zákona. Zmena bola riadená prostredníctvom tzv. správnej komisie, ktorá mala troch členov. Ich funkcie boli čestné a hlavnou úlohou bolo starať sa o majetok spoločenstva tak, aby nebol poškodený a bez ujmy odovzdaný novému predstavenstvu. Do volieb nových orgánov zabezpečovala aj chod spoločenstva. V Prešove bola dočasnou správou poverená komisia v zložení Jozef Koloži (kachliar) - predseda, Ladislav Steinhardt (klampiar) a Ján Caban (hrebénár). K definitívnemu odovzdaniu agendy Priemyselného zboru v Prešove došlo dňa 28. 12. 1925. Od tohto dátumu pôsobilo v Prešove Živnostenské spoločenstvo a to po dobu približne troch mesiacov, kedy jeho právomoci prevzalo Okresné živnostenské spoločenstvo v Prešove.

Súbor písomností z činnosti Živnostenského spoločenstva v Prešove resp. jeho právneho predchodcu Priemyselného zboru v Prešove považujeme za jeden archívny fond. Spisová manipulácia spoločenstva bola vedená precízne. I napriek tomu, že sa vo fonde nezachovali registrátorne pomôcky je zrejmé, že spoločenstvo manipulovalo okolo 600 spisov ročne. Číselné rozsahy spisového materiálu, ako aj údaje z výročných správ, tento náš predpoklad potvrdzujú. Spisový materiál je označený číslom spisu, zapísaným na zadnej strane záznamu. V roku 1918 začalo spoločenstvo používať k evidencii spisov prezentačnú pečiatku. Čísla spisov boli v zmysle pôvodného chronologicko-numerickeho usporiadania pridelené aj zachovaným úradným knihám a účtovnému materiálu. Pri inventarizácii fondu došlo k zmene schémy usporiadania tak, aby boli archívne dokumenty fondu využité čo najefektívnejšie. Došlo k vyčleneniu úradných kníh a účtovného materiálu z chronologicko-numerickeho usporiadania spisovej agendy a k usporiadaniu fondu podľa diplomatických kategórií: *úradné knihy, spisový materiál, účtovný materiál*. Takéto usporiadanie je prehľadnejšie a poskytuje rýchly exkurz do organizačnej štruktúry spoločenstva.

Úradné knihy tvoria zápisnice zo schôdzí valného zhromaždenia, predstavenstva, komisií a odborov spoločenstva. Nechýbajú zápisnice nemocenskej pokladnice, ale aj kolkárskej jednoty. Všetky sú vedené v maďarskom jazyku a usporiadané chronologicky podľa dátumu zasadnutia.

Spisový materiál je usporiadaný chronologicky podľa ročníkov, v rámci ročníka podľa čísla spisu. Jeho skladba je rôznorodá, charakter písomností sa zväčša opakuje. Základ tvorí učňovská agenda. Približne do roku 1901 prevládajú doklady o prijatí a prepustení z učňovských pomerov. Spis o prijatí do učňovského pomeru obsahoval aj výpis z farskej matriky o narodení resp. krste. Na týchto výpisoch sa nachádzajú čitateľné pečiatky farských úradov, z ktorých budúci učen pochádzal. Predpokladáme, že tento fakt ocení predovšetkým

bádateľská verejnosť. Súčasťou spisov o prepustení z učňovského pomeru boli aj vysvedčenia o vykonaných skúškach na učňovskej škole, učňovské zmluvy, záznamy o prijatí a ďalšie doklady súvisiace s učňovským pomerom. V neskoršom období tvoria väčšinu spisového materiálu učňovské zmluvy. Zmluvy za učňa podpisovali rodičia príp. tútory a to najčastejšie na štyri roky. Učebná zmluva však mohla byť kratšia, všetko záležalo na dohode oboch zmluvných strán. Účelom jej uzavretia bolo vyučenie sa patričnému remeslu, prípadne jeho zdokonalenie. Stanovila konkrétne povinnosti a práva majstra a jeho učňa resp. tátorov. Učebný majster zabezpečoval ubytovanie a stravu svojmu učňovi, bol povinný dbať o jeho vzdelávanie a školskú dochádzku, povoliť mu návštevy bohoslužieb, opatrovať ho v chorobe a využívať len na práce, ktoré bezprostredne súviseli s výukou remesla. Hlavnou povinnosťou rodiča bolo zaplatiť každý rok učebné, teda dohodnutú finančnú hotovosť, a starať sa o šatenie učňa. Majster platil školné a príspevky do nemocenskej pokladnice. Dbal aj o zdravý vzťah medzi učňami a pomocníkmi, bez urážok a šikanovania. Pomocníci mali na rozdiel od učňov s majstrom uzavretý pomocnícky pomer, dokladovaný vysvedčením príp. pracovnou knižkou. Tento pomer bol podpísaný za účelom zárobku.

Účtovný materiál je zachovaný v malom množstve. Tvoria ho záverečné účty spoločenstva a nemocenskej pokladnice, výkazy príjmov a výdavkov i účty z jedného roka rôznej povahy.

Archívny materiál fondu Živnostenské spoločenstvo v Prešove bol dňa 29. 1. 1958 prevzatý vtedajším Mestským archívom v Prešove, ktorý sa v roku 1960 stal súčasťou vzniknutého Štátneho okresného archívu v Prešove. Zapísaný je pod poradovým číslom 40. Ešte v novembri 1960 došlo k prvému vnútornému vyradeniu, ktoré sa týkalo len spisového materiálu. Vyradenie vykonal Pavel Beluš, nepoznáme však množstvo vyradeného materiálu. Pôvodné uloženie spisov vo fascikloch nahradilo uloženie v archívnych škatuliach. Mimo archívnych škatúl ostali uložené registratúrne pomôcky a evidenčné knihy. Aj tento fakt zapríčinil ďalšie vnútorné vyradenie, ktoré prebehlo pri sťahovaní materiálu z priestorov tzv. Caraffovej väznice, kde mal archív sklady. Dotklo sa práve registratúrnych pomôcok a evidenčných kníh, ktorých zavlhnutie a poškodenie plesňou bolo také veľké, že muselo dôjsť k ich vyradeniu z fondu. Jednalo sa o 139 jednotlivín, spolu približne 3 bm.

Celkový rozsah inventarizovaného materiálu je 3,12 bm, čo predstavuje 26 archívnych škatúl. Pôvodný rozsah materiálu tvorilo 34 škatúl t.j. 4,08 bm. Vnútorným vyradením pri inventarizovaní fondu bolo vyradených 0,96 bm. Vyradenie sa týkalo úradných kníh a spisového materiálu, konkrétne duplicitných vyhotovení zápisníc a konceptov korešpondencie spoločenstva. Malá časť materiálu bola vyradená z dôvodu mechanického poškodenia.

V zmysle diplomatického členenia tvorí fond 60 úradných kníh, 22 škatúl spisového materiálu a 1 škatuľa účtovného materiálu. Časové rozpätie fondu je určené rokmi 1893 - 1926.

Inventárny záznam obsahuje inventárne číslo, ročník, číslo spisu resp. číselný rozsah, číslo škatule a stručný záznam obsahu spisu. Pri knihách nahrádza obsah názov knihy, ako aj jazyk vyhotovenia. Zápisnice valného zhromaždenia v danom roku dopĺňajú dátumy ich konania. Inventárnu jednotku pri knihách tvorí jeden ročník neviazaných zápisníc, pre spisový materiál je inventárnou jednotkou jeden ročník spisov, pre účtovný materiál jeden ročník účtovného materiálu rovnakého charakteru. Inventárna jednotka je označená arabskou číslicou počnúc číslom 1 a končiac číslom 104. Fond má teda 104 inventárnych jednotiek.

K inventáru je vyhotovený menný, miestny, vecný register a register korporácií, v ktorých sa heslá odvolávajú na inventárne čísla. Pre vyhľadanie dokumentu je potrebné uviesť inventárne číslo a názov hľadaného spisu. K učňovskej agende a agende potvrdení vydaných spoločenstvom bol vyhotovený menný index. Pre vyhľadanie príslušného dokladu je potrebné uviesť meno hľadaného.

Množstvo zachovaného archívneho materiálu fondu Živnostenské spoločenstvo v Prešove nie je veľké. Citelná je predovšetkým absencia evidenčných kníh či registratúrnych pomôcok. Bez nich nie je možné vytvoriť o činnosti pôvodcu podrobnejší prehľad. Zachovaný spisový materiál a zápisnice však poskytujú dostatok údajov potrebných k vytvoreniu aspoň základného obrazu fungovania spoločenstva vnútri i navonok. Fond neponúka praktické využitie pre správne konanie, ale je cenný z bádateľského hľadiska. Predpokladáme, že bude využívaný nielen v rovine štúdia dejín, ale aj v genealogickej či v sfragistickej oblasti. Viacero listov obsahuje filigrány (napr. *inv. č. 81; spis č. 497/1913*). Pre bádateľov zaoberajúcich sa problematikou živnostenského podnikania budú nepochybne cenným prameňom zápisnice valných zhromaždení a zasadnutí výboru, výročné správy, štatistické dotazníky o činnosti, alebo korešpondencia medzi spoločenstvami.

Inventár fondu Živnostenské spoločenstvo v Prešove vyhotovil, fond spracoval a usporiadal Anton Dopirák, v priebehu roka 2010, v sídle MV SR, Štátny archív v Prešove, pobočka Prešov, Slovenská ulica č. 40. Inventár bol vyhotovený v programe Bachsystem-Inventáre s celkovým počtom záznamov: 111. Knižná forma inventára bola upravená v textovom editore Word. Inventár sa vo svojej elektronickej podobe nachádza na webovej stránke <http://vadecum.vsnet.sk/sk/vade/>.

Živnostenské spoločenstvo v Prešove 1893 - 1926

I. Úradné knihy

A. Valné zhromaždenie

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č.škatule</i>
1	1893 Zápisnice valného zhromaždenia 16.2.1893 ; 19.3.1893; 24. 9. 1893 maďarsky zápisnica zo dňa 16. 2. 1893 je z ustanovujúceho valného zhromaždenia	1
2	1894 Zápisnice valného zhromaždenia 14.1.1894; 18.3.1894 maďarsky	1
3	1895 Zápisnice valného zhromaždenia 24.2.1895; 23.9.1895 maďarsky	1
4	1896 Zápisnice valného zhromaždenia 23.2.1896 maďarsky	1

5	1897	1
	Zápisnice valného zhromaždenia	
	28.2.1897	
	maďarsky	
6	1899	1
	Zápisnice valného zhromaždenia	
	5.3.1899	
	maďarsky	
7	1901	1
	Zápisnice valného zhromaždenia	
	10.3.1901; 9.6.1901	
	maďarsky	
8	1902	1
	Zápisnice valného zhromaždenia	
	9.3.1902	
	maďarsky	
9	1903	1
	Zápisnice valného zhromaždenia	
	15.3.1903; 22.3.1903; 24.5.1903	
	maďarsky	
10	1904	1
	Zápisnice valného zhromaždenia	
	6.3.1904	
	maďarsky	

11	1906		1
	Zápisnice valného zhromaždenia		
	25.2.1906		
	maďarsky		
12	1908		1
	Zápisnice valného zhromaždenia		
	23.8.1908		
	maďarsky		

B. Predstavenstvo

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>		<i>Č.škatule</i>
13	1893		1
	Zápisnice predstavenstva		
	maďarsky		
14	1894		1
	Zápisnice predstavenstva		
	maďarsky		
15	1895		1
	Zápisnice predstavenstva		
	maďarsky		
16	1896		1
	Zápisnice predstavenstva		
	maďarsky		

17	1897	1
	Zápisnice predstavenstva maďarsky	
18	1898	1
	Zápisnice predstavenstva maďarsky	
19	1899	1
	Zápisnice predstavenstva maďarsky	
20	1900	1
	Zápisnice predstavenstva maďarsky	
21	1901	1
	Zápisnice predstavenstva maďarsky	
22	1902	1
	Zápisnice predstavenstva maďarsky	
23	1903	1
	Zápisnice predstavenstva maďarsky	

24	1904	1
	Zápisnice predstavenstva	
	maďarsky	
25	1905	1
	Zápisnice predstavenstva	
	maďarsky	
26	1906	1
	Zápisnice predstavenstva	
	maďarsky	
27	1907	1
	Zápisnice predstavenstva	
	maďarsky	
28	1908	1
	Zápisnice predstavenstva	
	maďarsky	
29	1920	1
	Zápisnice predstavenstva	
	maďarsky	

C. Komisie

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č.škatule</i>
30	1893 Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	2
31	1894 Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	2
32	1895 Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	2
33	1896 Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	2
34	1897 Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	2
35	1898 Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	2

36	1899	2
	Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	
37	1900	2
	Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	
38	1901	2
	Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	
39	1905	2
	Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	
40	1910	2
	Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	
41	1911	2
	Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	
42	1912	2
	Zápisnice zmierovacej komisie maďarsky	

43	1914	2
	Zápisnice zmierovacej komisie	
	maďarsky	
44	1916	2
	Zápisnice zmierovacej komisie	
	maďarsky	
45	1923	3
	Zápisnice zmierovacej komisie	
	slovensky	
46	1924	3
	Zápisnice zmierovacej komisie	
	slovensky	
47	1925	3
	Zápisnice zmierovacej komisie	
	slovensky	
48	1917	3
	Zápisnice stavebnej a renovačnej komisie	
	maďarsky	

D. Odbory

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č.škatule</i>
49	1906 Zápisnice odboru čižmárskeho maďarsky	3
50	1900 Zápisnice odboru pomocníckeho maďarsky	3

E. Nemocenská pokladnica

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č.škatule</i>
51	1895 Zápisnice valného zhromaždenia Nemocenskej pokladnice maďarsky	3
52	1894 Zápisnice predsedníctva Nemocenskej pokladnice maďarsky	3
53	1895 Zápisnice predsedníctva Nemocenskej pokladnice maďarsky	3

54	1897	3
	Zápisnice predsedníctva Nemocenskej pokladnice maďarsky	
55	1907	3
	Zápisnice predsedníctva Nemocenskej pokladnice maďarsky	

F. Kolkárska jednota

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č.škatule</i>
56	1893	3
	Zápisnice valného zhromaždenia Kolkárskej jednoty maďarsky	
57	1894	3
	Zápisnice valného zhromaždenia Kolkárskej jednoty maďarsky	
58	1903	3
	Zápisnice valného zhromaždenia Kolkárskej jednoty maďarsky	
59	1893	3
	Zápisnice výboru Kolkárskej jednoty maďarsky	

60

1903

3

Zápisnice výboru Kolkárskej jednoty

maďarsky

II. Spisový materiál

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č. spisu</i>	<i>Č.škatule</i>
61	1893	7-289	4
	<p>Podmienky učňovských zápisov a uvoľnení. Informácia o zriadení spoločenstva. Prepustenie z učňovského pomeru. Pozvánka na zasadnutie predstavenstva. Prijatia do učňovského pomeru. Informácia o Patrikovi Hruškovi. Oznámenie Košického živnostenského spolku o nových úpravách. Zuzana Varsa-Kysel'ová - pokračovanie v živnosti. Juraj Novotný-vysvedčenie z priemyselnej školy. Výzva na pomoc Veszprému. Učňovské zmluvy. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Zápisnica II. celokrajinského živnostenského zhromaždenia. Pamätný spis a vyúčtovanie pomoci veszprémskej tragédie. Pozvánka k posväteniu zástavy živnostenského zväzu. Alexander Bretz - pojednávanie. Stanovy Živnostenského spoločenstva v Prešove. Sťažnosť Viliama Weisela, Pinkasza Steinlaufa. Vymáhanie dlhu voči spoločenstvu. Prípravné triedy učňovskej školy-oznámenie. Pozvánka na zasadanie zmierovacej komisie. Spor medzi Andrejom Martonom a Štefanom Andraškom. Magistrát mesta Krakov - žiadosť o podporu Ladislava Kicinského. Podpora živnostenskému fondu. Zmena stanov spoločenstva.</p>		
61	1893	291-386	5
	<p>Prepustenie z učňovského pomeru. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Pracovná knižka Hermana Matuseka. Učňovské zmluvy.</p>		
62	1894	1-215	5
	<p>Prepustenie z učňovského pomeru. Prijatie do učňovského pomeru. Učňovské zmluvy. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Záložné a odhadné zápisnice. Výzva Budapeštianskeho spoločenstva holičov, kaderníkov a výrobcov parochní. Zoznam dámskych krajčírstiev. Vysvedčenie z učňovskej školy Jána Karabína.</p>		

Mesto Spišské Podhradie - potvrdenie pre Štefana Králika. Ponuka na prezentáciu spoločenstva formou výstavy. Výzva Prešovskej mestskej učňovskej školy.

62	1894	220-583	6
Pracovná knižka Róberta Babuzku. Učňovské zmluvy. Prepustenie z učňovského pomeru. Prijatie do učňovského pomeru. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Výzva Maďarského obchodného múzea v Budapešti. Príspevky na sochu Lajosa Kossutha. Pracovná knižka Imricha Kováča, Wojteka Staňka, Jána Percára. Prípis Prešovskej obchodnej nemocenskej pokladnice. Ponuka Maďarského obchodného múzea v Budapešti, Prešovského katolíckeho mládeneckého spolku. Preukaz Izidora Goldfingera. Členská knižka nemocenskej pokladnice Františka Potprockého.			
63	1895	1-618	7
Prepustenie z učňovského pomeru. Prijatie do učňovského pomeru. Učňovské zmluvy. Členská knižka nemocenskej pokladnice Juraja Leľáka. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Správa o činnosti za rok 1894. Výkazy nemocenskej pokladnice. Členská knižka nemocenskej pokladnice Jána Čižmára. Výročná správa za rok 1894 Živnostenských spoločenstiev v Szegede a Szolnoku. Zápisnica z celoštátneho kongresu mäsiarov a údenárov v Budapešti. Potvrdenie Živnostenského spoločenstva v Bardejove pre Stanislava Wavriekoviča. Maďarské obchodné múzeum v Budapešti - oznámenie o konaní domáceho priemyselného bazáru. List Jána Budirku. Učňovské výkazy. Dlžobný úpis Kolomana Kardoša. Záložná a odhadná zápisnica Štefana Zvanzigera. Krstný list Štefan Čiernika. Rozhodnutie správneho výboru Šarišskej župy v Prešove o odvolaní učňovskej školy. Výtlačok novín Sárosmegyei közlöny. Žiadosť Terézie Speszovej o vyplatenie finančnej náhrady. Poukážky nemocenskej pokladnice.			
64	1896	2-358	8
Učňovské zmluvy. Prepustenie z učňovského pomeru. Členská knižka nemocenskej pokladnice Jána Wenglarza. Výkaz členských nedoplatkov za rok			

1895. Prijatie do učňovského pomeru. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Štatistický výkaz nemocenskej pokladnice. Potvrdenie Živnostenského spoločenstva v Bardejove pre Stanislava Honeka. Rôzne pozvánky a výzvy. Členská knižka nemocenskej pokladnice Júliusa Sandowicza. Vysvedčenie Kazimierza Strzeleckeho. Vyhodnotenie zbierky chudobným. Korešpondencia nemocenských pokladníc v Prešove a Košiciach. Pracovná knižka Andreja Janotu.
- 64   1896   360-570   9
- Prepustenie z učňovského pomeru. Učňovské zmluvy. Prijatie do učňovského pomeru. Poukážka nemocenskej pokladnice pre Imricha Juhásza. Pracovná knižka Árona Dornfelda. Potvrdenia vydané spoločenstvom.
- 65   1897   4-139   9
- Prijatie do učňovského pomeru. Prepustenie z učňovského pomeru. Štatistický výkaz nemocenskej pokladnice. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Učňovské zmluvy. List predstavenstva ministrovi obchodu. Oznam Finančného riaditeľstva v Prešove o Matejovi Lichvárovi. Výročná správa Živnostenského spoločenstva v Szegede.
- 65   1897   141-603   10
- Prepustenie z učňovského pomeru. Výkaz členských príspevkov za rok 1896. Učňovské zmluvy. Prijatie do učňovského pomeru. Redakcia Ústredného oznamovateľa v Budapešti - informácia o zverejnení oznámenia. Krstný list Jozefa Krizsa. Pracovná knižka Jakuba Horowitza. Potvrdenie Úradu hlavného kapitána kráľovského mesta Koložvár pre Jána Szedelényiho a Karola Remenika. Vysvedčenie Jozefa Suchého, Tomáša Lyisku. Stanovy nemocenskej pokladnice. List Szechényiho kruhu v Prešove. Služobná (čel'adná) knižka Leopolda Szidora. Korešpondencia Maďarského obchodného múzea v Budapešti. Andrej Jecuško - príspevky do nemocenskej pokladnice.

66	1898	23-374	11
	Prijatie do učňovského pomeru. Prepustenie z učňovského pomeru. Výročná správa za rok 1897. Štatistický výkaz nemocenskej pokladnice za rok 1897. Učňovské zmluvy. Pracovná knižka Salamona Hersza. Výkaz členských nedoplatkov. Výročná správa Maďarského obchodného múzea v Budapešti za rok 1897. Gejza Eötvös - príspevky do nemocenskej pokladnice. Pracovná knižka Jozefa Kolibu. Výročná správa Živnostenského spoločenstva v Miškolci za rok 1897. Štatistický dotazník. Profesionálny výkaz spoločenstva k 31. 12. 1896. Správa o činnosti Živnostenského spoločenstva v Bratislave. Pracovná knižka Henrika Grünwalda, Petra Borowicza. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Hospodársky spolok Šarišskej župy v Prešove - oznámenie o konaní výstavy.		
66	1898	381-589	12
	Prepustenie z učňovského pomeru. Prijatie do učňovského pomeru. Prípís Ministerstva obchodu v Budapešti. Učňovské zmluvy.		
67	1899	4-348	12
	Učňovské zmluvy. Štatistický výkaz nemocenskej pokladnice za rok 1898. Prijatie do učňovského pomeru. Prepustenie z učňovského pomeru. Návrh stanov Živnostenského spoločenstva v Prešove. Výkaz členských nedoplatkov za rok 1898. Služobná knižka Júdu Schmiedhammera.		
67	1899	352-565	13
	Prepustenie z učňovského pomeru. V. celokrajinské zhromaždenie živnostenských spoločenstiev v Koložvári - zápisnica. Učňovské zmluvy. Prijatie do učňovského pomeru. Potvrdenia vydané spoločenstvom.		
68	1900	4-185	13
	Prepustenie z učňovského pomeru. Prijatie do učňovského pomeru. Pozvánka na krajinský kongres priemyselných staviteľských škôl. Štatistický výkaz		

- nemocenskej pokladnice za rok 1899. Štatistický dotazník. Potvrdenie pre Jána Sakalu od Kachliarne Prešovskej ľudovej banky. Učňovské zmluvy. Výkaz členských nedoplatkov do nemocenskej pokladnice. Pracovná knižka Viliama Schulzeho, Jána Jakubeka.
- 68   1900   190-591   14
- Prijatie do učňovského pomeru. Dotazník nemocenskej pokladnice za roky 1897 - 1899. Prepustenie z učňovského pomeru. Zápisnica z odovzdania majetku nemocenskej pokladnice. Učňovské zmluvy. Pracovná knižka Vladislava Dragosza.
- 69   1901   3-542   15
- Učňovské zmluvy. Rôzna korešpondencia z prípravy valného zhromaždenia Živnostenského spoločenstva v Prešove. Pokonávka medzi Karolom Augusztinyim a Karolom Kočiščákom. Výkaz členských nedoplatkov do nemocenskej pokladnice za rok 1900. Dotazník nemocenskej pokladnice za rok 1900. Výkaz žiactva zapísaného do kurzov. Pozvánka na zasadnutie zmierovacej komisie.
- 70   1902   33-238   15
- Pracovná knižka Jána Krasuláka. Výročná správa za rok 1901. Výročná správa Živnostenských spoločenstiev v Miškolci, Debrecíne a Bratislave za rok 1901. Výkaz členských nedoplatkov do nemocenskej pokladnice. Výstava učňovských prác.
- 71   1903   52-385   16
- Správa o hospodárení za rok 1902. Adresár holičov, kaderníkov a vlásenkárov v Budapešti. Výročná správa Živnostenského spoločenstva v Nyiregyháze za rok 1902. Zoznam členov spoločenstva. Stručný oznamovateľ Učňovského domova Františka Jozefa I. v Orosháze.

72	1904	31-650	16
	Správa o hospodárení za rok 1903. Stanovy Maďarského ochranného spolku v Budapešti. Prijatie do učňovského pomeru-Andrej Fedorčák. Učňovské zmluvy. Štatistický dotazník.		
73	1905	11, 185	16
	Výkaz počtu majstrov, pomocníkov a učňov v rokoch 1902-1904 v obvode Živnostenského spoločenstva v Prešove. Výstava učňovských prác.		
74	1906	14-729	17
	Učňovské zmluvy. Výročná správa za rok 1905. Správa o hospodárení nemocenskej pokladnice. Záverečný účet Živnostenského spoločenstva v Rimavskej Sobote za rok 1905. Výkaz členských nedoplatkov do nemocenskej pokladnice za rok 1905. Rozvrh hodín na učňovských školách. Prípís Štátneho vzdelávacieho učiteľského ústavu v Prešove. Pozvánka Maďarského zväzu pekárov v Budapešti na medzinárodnú výstavu. Zväz živnostenských spoločenstiev v Budapešti - zaslanie vzorových stanov.		
75	1907	8-656	17
	Učňovské zmluvy. Správa o hospodárení nemocenskej pokladnice za rok 1906. Valné zhromaždenie Obchodnej a priemyselnej komory v Košiciach - zápisnica. Výkaz členských nedoplatkov. Správa Uhorskej výstavy v Londýne - oznámenie o konaní výstavy.		
76	1908	16-666	18
	Učňovské zmluvy. Výročná správa za rok 1907. Prepustenie z učňovského pomeru. Kmeňový list živnostníka Štefana Vaňa. Prešovské tulipánové združenie a Maďarský ochranný spolok v Prešove - pozvánka na výstavu. Szechényiho spolok v Prešove - potvrdenie pre Ľudovíta Remeníka.		

77	1909	2-650	18
	Učňovské zmluvy. Výročná správa za rok 1908. Valné zhromaždenie Obchodnej a priemyselnej komory v Košiciach - zápisnica.		
78	1910	5-656	18
	Učňovské zmluvy. Pozvánka Šarišského dobročinného ženského spolku v Prešove na maškarný bál. Valné zhromaždenie Obchodnej a priemyselnej komory v Košiciach - zápisnice.		
79	1911	19-710	19
	Učňovské zmluvy. Výročná správa za rok 1910. Oznámenie o konaní III.kongresu mäsiarov. Riešenie sporov Izidora Grünbergera, Jakuba Weisza, Alexandra Bodnára, Jána Lehockého, Jána Feňuša a Adolfa Gaspara. Žiadosť odboru holičského a kadernického o úpravu pracovného času. Výkaz členských nedoplatkov za rok 1910. Prešovský katolícky mládenecký spolok - oznámenie akcie na Borkúte. Dĺžobný úpis Jána Kručaya. Program obchodnej cesty po Egypte, Palestíne a Sýrii. List Živnostenského spoločenstva v Bratislave o reforme chlapčenských ľudových škôl.		
80	1912	9-600	19
	Učňovské zmluvy. Valné zhromaždenie Obchodnej a priemyselnej komory v Košiciach - zápisnica. Profesionálny výkaz o počte majstrov, pomocníkov a učňov. Štatistický dotazník za rok 1911.		
81	1913	5-715	20
	Karol Próner - obžaloba. Učňovské zmluvy. Výročná správa za rok 1912. Prípís Prešovskej okresnej robotníckej poisťujúcej pokladnice. Ambróz Balucha - poistenie. Zoznam čižmárov a obuvníkov. Výkaz členských nedoplatkov. Potvrdenia vydané spoločenstvom. Sťažnosť Imricha Hajtingera. Prepustenie		

z učňovského pomeru. Oznámenie Prešovskej okresnej robotníckej poisťujúcej pokladnice o lekárskych rajónoch.

82	1914	39-584	20
	Učňovské zmluvy. Pozvánka na valné zhromaždenie Zväzu živnostenských spoločností v Budapešti. Stanovy Uhorskej organizácie živnostníkov v Budapešti.		
83	1915	14-273	20
	Učňovské zmluvy.		
84	1916	1-501	21
	Učňovské zmluvy. Správa o hospodárení za rok 1915. Ladislav Verdon - informácia o platbách. Výťah zo zápisnice odboru čižmárskeho. Pôžička od Obchodnej a priemyselnej komory v Košiciach. Pocta zomrelému Františkovi Jozefovi I. Výzva "Ako ďalej malý živnostník v Uhorsku?".		
85	1917	8-341	21
	Učňovské zmluvy. Demobilizácia malých živnostníkov. Povolenia k nákupu a obchod s kukuricou. Zásoby paliva - výzva na prevzatie a zaplatenie.		
86	1918	3-103	21
	Učňovské zmluvy. Program Uhorskej organizácie živnostníkov v Budapešti ako politickej strany. Úprava predpisov v mužskej konfekcii.		
87	1919	3-485	22
	Učňovské zmluvy. Tarifný a pracovný poriadok prešovských čižmárov a obuvníkov. Objednávka Vestníka ministerstva pre zásobovanie ľudu. Ján Lokša z Rožkovian - vystavenie novej robotníckej knižky. Výroba metiel pre potreby		

mesta Prešova. Zistenie totožnosti Jána Glovackého. Zmluva medzi stolárskymi zamestnávateľmi a zamestnancami.

88	1920	2-376	22
- Učňovské zmluvy. Pozvánky k podpisu kolektívnych zmlúv - kovorobotníci, maliari a natierači. Žiadosť Mariána Dombrovského o odpis pomocníckej knižky. Almanach župy šarišskej - príprava podkladov.
89	1921	6-543	23
- Učňovské zmluvy. Prípis Obchodnej a priemyselnej komory v Košiciach o činnosti v zmenených spoločenských podmienkach. Dotazník o činnosti za rok 1920. Pozvánka Remeselno-obchodnej stredostavovskej strany župy liptovskej v Liptovskom Mikuláši na zhromaždenie. Menovanie člena Župného výboru pre úver vojnou poškodených remeselníkov v Prešove. Ohlásenie škôd spôsobených štrajkom. Rudolf Cichý - udelenie priemyselného povolenia mestom Prešov. Pozvánka na zakladajúce valné zhromaždenie Krajinského zväzu priemyselníkov na Slovensku v Košiciach. Používanie slovenského jazyka v úradnej komunikácii. Sťažnosť na Štefana Biroščíka. Živnostenské korporácie a spoločenstvá na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi - hlásenie.
90	1922	1-176	24
- Učňovské zmluvy. Otvorený list živnostníkov k poslancom a primátorom (rezolúcia).
91	1923	3-535	24
- Učňovské zmluvy. Reforma zákona o stavebných živnostiach - pripomienkovanie. Správa Všeobecnej priemyselnej korporácie v Košiciach o konaní protestného zhromaždenia. Výkaz priemyselníkov vykonávajúcich štátne zákazky. Prešovská zvonolejáreň a továreň na stroje, účastinná spoločnosť - uzavretie učňovských zmlúv. Kolektívna zmluva stolárov. Informácia o štátnych zákazkách. Príspevky na nemocenské poistenie za učňov.

92	1924	1-386	25
	Učňovské zmluvy. Ochrana učňovského stavu. Výzva Komunistickej strany Československa v Prešove na účasť v protivojnovnej demonštrácii.		
93	1925	4-685	25
	Učňovské zmluvy. Povolenie dobytčích jarmokov. Dotazník o činnosti za rok 1924. Nový živnostenský zákon - organizovanie spoločenstiev. Projekt železničnej dráhy Prešov-Vranov-Michalovce. Gejza Chalupka - sťažnosť na Štefana Herkeľa. Správa o činnosti prešovskej tkáčovne. Stav učňovských škôl v obvode spoločenstva. Trvanie učňovskej doby. Dimitrij Gregor - povolenie obuvníckej skúšky. Ponuka na zriadenie fotoateliéru a záhradníctva v Tirane. Ponuka kancelárskeho rozmnožovacieho stroja. Obchodná a priemyselná komora v Košiciach - informácia o zmenených učňovských pomeroch. Spoločná porada slovenských obchodných a priemyselných komôr - zápisnica. Pretvorenie Prešovského priemyselného zboru na Živnostenské spoločenstvo v Prešove. Konvencia o zákaze nočnej práce v pekárňach. Prevzatie agendy Priemyselného zboru v Prešove.		
94	1926	124	25
	Jozef Wagner - prepustenie z učňovského pomeru.		

III. Účtovný materiál

<i>Inv.</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Č.škatule</i>
95	1910 Záverečný účet Živnostenského spoločenstva v Prešove tlačený	26
96	1911 Záverečný účet Živnostenského spoločenstva v Prešove tlačený	26
97	1913 Záverečný účet Živnostenského spoločenstva v Prešove	26
98	1901 Záverečný účet Nemocenskej pokladnice Živnostenského spoločenstva v Prešove	26
99	1902 Záverečný účet Nemocenskej pokladnice Živnostenského spoločenstva v Prešove	26
100	1904 Záverečný účet Nemocenskej pokladnice Živnostenského spoločenstva v Prešove	26
101	1893, 1894 Výkaz príjmov a výdavkov	26

102	1895	26
	Výkaz príjmov a výdavkov	
103	1897	26
	Rôzne účty a účtovné doklady	
	účty, účtenky a pod.	
104	1900	26
	Rôzne účty a účtovné doklady	
	účty, účtenky a pod.	

MENNÝ REGISTER

A

Andraško, Štefan - 61

Augusztynyi, Karol - 69

B

Babuzka, Róbert - 62

Balucha, Ambróz - 81

Biroščík, Štefan - 89

Bodnár, Alexander - 79

Borowicz, Peter - 66

Bretz, Alexander - 61

Budirka, Ján - 63

C

Cichý, Rudolf - 89

Č

Čiernik, Štefan - 63

Čižmár, Ján - 63

D

Dombrovský, Marián - 88

Dornfeld, Áron - 64

Dragosz, Vladislav - 68

E

Eötvös, Gejza - 66

F

Fedorčák, Andrej - 72

Feňuš, Ján - 79

František Jozef I. - 84

G

Gaspar, Adolf - 79

Glovacký, Ján - 87

Goldfinger, Izidor - 62

Gregor, Dimitrij - 93

Grünberg, Izidor - 79

Grünwald, Henrik - 66

H

Hajtinger, Imrich - 81

Herkeľ, Štefan - 93

Hersz, Salamon - 66

Honek, Stanislav - 64

Horowitz, Jakub - 65

Hruška, Patrik - 61

CH

Chalupka, Gejza - 93

J

Jakubek, Ján - 68

Janota, Andrej - 64

Jecuško, Andrej - 65

Juhász, Imrich - 64

K

Karabín, Ján - 62

Kardoš, Koloman - 63

Kicinský, Ladislav - 61

Kočiščák, Karol - 69

Koliba, Jozef - 66

Kossuth, Lajos - 62

Kováč, Imrich - 62
Králik, Štefan - 62
Krasulák, Ján - 70
Krizs, Jozef - 65
Kručay, Ján - 79
Kyseľová-Varsa, Zuzana - 61

L

Lehocký, Ján - 79
Leľák, Juraj - 63
Lichvár, Matej - 65
Lokša, Ján - 87
Lyiska, Tomáš - 65

M

Marton, Andrej - 61
Matusek, Herman - 61

N

Novotný, Juraj - 61

P

Perecár, Ján - 62
Potprocký, František - 62
Próner, Karol - 81

R

Remeník, Karol - 65
Remeník, Ľudovít - 76

S

Sakala, Ján - 68
Sandowicz, Július - 64

Schmiedhammer, Júda - 67

Schulze, Viliam - 68

Speszová, Terézia - 63

Staňko, Wojtek - 62

Steinlauf, Pinkasz - 61

Strzelecki, Kazimierz - 64

Suchý, Jozef - 65

Szedelényi, Ján - 65

Szidor, Leopold - 65

V

Vaňo, Štefan - 76

Varsa-Kysel'ová, Zuzana - 61

Verdon, Ladislav - 84

W

Wagner, Jozef - 94

Wavriekievíč, Stanislav - 63

Weisel, Viliam - 61

Weisz, Jakub - 79

Wenglarz, Ján - 64

Z

Zvanziger, Štefan - 63

MIESTNY REGISTER

B

Bardejov - 63, 64

Borkút - 79

Bratislava - 66, 70, 79

Budapešť - 62, 63, 65, 66, 71, 72, 74, 82, 86

D

Debrecín - 70

E

Egypt - 79

K

Koložvár - 65, 67

Košice - 61, 64, 75, 77, 78, 80, 84, 89, 91, 93

Krakov - 61

L

Liptovský Mikuláš - 89

Londýn - 75

M

Michalovce - 93

Miškolc - 66, 70

N

Nyiregyháza - 71

O

Orosháza - 71

P

Palestína - 79

Podkarpatská Rus - 89

Prešov - 61-69, 73, 74, 76, 78, 79, 81, 87, 89, 91, 92, 93

R

Rimavská Sobota - 74

Rožkovany - 87

S

Slovensko - 89

Spišské Podhradie - 62

Sýria - 79

Szeged - 63, 65

Szolnok - 63

T

Tirana - 93

U

Uhorsko - 84

V

Veszprém - 61

Vranov - 93

REGISTER KORPORÁCIÍ

B

Budapeštianske spoločenstvo holičov, kaderníkov a výrobcov parochní v Budapešti - 62

F

Finančné riaditeľstvo v Prešove - 65

H

Hospodársky spolok Šarišskej župy v Prešove - 66

K

Kachliareň Prešovskej ľudovej banky v Prešove - 68

Komunistická strana Československa v Prešove - 92

Košický živnostenský spolok v Košiciach - 61

Krajinský zväz priemyselníkov na Slovensku v Košiciach - 89

M

Maďarské obchodné múzeum v Budapešti - 62, 63, 65, 66

Maďarský ochranný spolok v Budapešti - 72

Maďarský ochranný spolok v Prešove - 76

Maďarský zväz pekárov v Budapešti - 74

Magistrát mesta Krakov - 61

Mesto Spišské Podhradie - 62

Ministerstvo obchodu v Budapešti - 66

O

Obchodná a priemyselná komora v Košiciach - 75, 77, 78, 80, 84, 89, 93

P

Prešovská mestská učňovská škola v Prešove - 62

Prešovská obchodná nemocenská pokladnica v Prešove - 62

Prešovská okresná robotnícka poisťujúca pokladnica v Prešove - 81

Prešovská zvonolejáreň a továreň na stroje, účastinná spoločnosť v Prešove - 91

Prešovské tulipánové združenie v Prešove - 76

Prešovský katolícky mládenecký spolok v Prešove - 62, 79

Priemyselný zbor v Prešove - 93

R

Remeselno-obchodná stredostavovská strana župy liptovskej v Liptovskom Mikuláši - 89

S

Správa Uhorskej výstavy v Londýne - 75

Szechényiho kruh v Prešove - 65

Szechényiho spolok v Prešove - 76

Š

Šarišská župa v Prešove - 63

Šarišský dobročinný ženský spolok v Prešove - 78

Štátny vzdelávací učiteľský ústav v Prešove - 74

U

Učňovský domov Františka Jozefa I. v Orosháze - 71

Uhorská organizácia živnostníkov v Budapešti - 82, 86

Ú

Úrad hlavného kapitána kráľovského mesta Koložvár - 65

Ústredný oznamovateľ v Budapešti - 65

V

Všeobecná priemyselná korporácia v Košiciach - 91

Z

Zväz živnostenských spoločností v Budapešti - 74, 82

Ž

Živnostenské spoločenstvo v Bardejove - 63, 64

Živnostenské spoločenstvo v Bratislave - 66, 70, 79

Živnostenské spoločenstvo v Debrecíne - 70

Živnostenské spoločenstvo v Miškolci - 66, 70

Živnostenské spoločenstvo v Nyiregyháze - 71

Živnostenské spoločenstvo v Prešove - 61, 67, 69, 73, 93, 95-100

Živnostenské spoločenstvo v Rimavskej Sobote - 74

Živnostenské spoločenstvo v Szegede - 63, 65

Živnostenské spoločenstvo v Szolnoku - 63

Župný výbor pre úver vojnou poškodených remeselníkov v Prešove - 89

VECNÝ REGISTER

A

adresár - 71

agenda, prevzatie - 93

Almanach župy šarišskej, podklady - 88

B

bál maškarný - 78

bazár, priemyselný - 63

Č

čel'adná knižka - 65

čičmári - 81, 87

čičmársky odbor, zápisnice - 49, 84

člen, menovanie - 89

členská knižka - 62, 63, 64

členské -

- nedoplatky - 64, 66-70, 74, 75, 79, 81

- príspevky - 65

D

dámske krajčírstva - 62

demobilizácia - 85

demonštrácia, protivojnová - 92

dlh, vymáhanie - 61

dlžobný úpis - 63, 79

dobytčí jarmok - 93

dotazník - 66, 68, 69, 72, 80, 89, 93

F

finančná náhrada - 63

fotoateliér - 93

H

hlásenie - 89

holiči - 71

holičský odbor - 79

hospodárenie, správa - 71, 72

J

jarmok, dobytčí - 93

jazyk slovenský - 89

K

kaderníci - 71

kadernický odbor - 79

kmeňový list, živnostníka - 76

kolektívne zmluvy - 88, 91

kolkárska jednota - 56-60

komunikácia, úradná - 89

konfekcia mužská - 86

kongres - 63, 68, 79

konvencia - 93

korešpondencia - 64, 65, 69

kovorobotníci - 88

krstný list - 63, 65

kukurica, obchod - 85

kurzy - 69

L

lekárske rajóny - 81

list - 63, 65, 79

M

majetok, odovzdanie - 68

majstri, výkaz - 73, 80

maliari - 88

másiari - 63, 79

maškarný bál - 78

menovanie, člena - 89

metly, výroba - 87

minister, obchodu - 65

ministerstvo, pre zásobovanie ľudu - 87

N

nákup, povolenie - 85

natierači - 88

nedoplatky, členské - 64, 66-70, 74, 75, 79, 81

nemocenská pokladnica - 51-55, 62-70, 74, 75, 98, 99, 100

nemocenské poistenie - 91

nočná práca, zákaz - 93

noviny Sárosmegyei közlöny - 63

O

obchod s kukuricou - 85

obchodná cesta - 79

obchodné a priemyselné komory - 93

objednávka - 87

obuvníci - 81, 87

obuvnícka skúška - 93

obžaloba - 81

odbor -
- čižmársky - 49, 84
- holičský - 79
- kadernícky - 79
- pomocnícky - 50
odpis - 88
odvolanie - 63
oznámenie - 61, 63, 65, 66, 75, 79, 81
oznamovateľ - 71

P

palivo, zásoby - 85
pamätný spis - 61
pekárne - 93
platby - 84
pocta zomrelému - 84
podpora - 61
podpora, živnostenského fondu - 61
poistenie - 81, 91
pojednávanie - 61
pokonávka - 69
politická strana - 86
pomocníci, výkaz - 73, 80
pomocnícka knižka - 88
pomocnícky odbor, zápisnice - 50
ponuka - 62
poslanci - 90
posvätenie, zástavy - 61
potvrdenia - 61-68, 76, 81
poukážky - 63, 64

povolenie -
- k nákupu - 85
- priemyselné - 89
pozdánka - 61, 64, 68, 69, 74, 76, 78, 82, 88, 89
pôžička - 84
pracovná knižka - 61, 62, 64, 65, 66, 68, 70
pracovný čas, úprava - 79
pracovný poriadok - 87
predpisy, úprava - 86
predstavenstvo -
- list ministromi - 65
- zápisnice - 13-29
- zasadnutie - 61
prepustenie, z učňovského pomeru - 61-68, 76, 81, 94
preukaz - 62
prezentácia - 62
priemyselná škola - 61, 68
priemyselné povolenie - 89
priemyselníci, výkaz - 91
priemyselný bazár - 63
prijatie, do učňovského pomeru - 61-68, 72
príjmy, výkaz - 101, 102
primátori - 90
prípís - 62, 66, 74, 81, 89
pripomienkovanie - 91
prípravné triedy - 61
príspevky - 62, 65, 66
príspevky, členské - 65
profesijné výkazy - 66, 80

program - 79

program, politickej strany - 86

projekt, železničnej dráhy - 93

protestné zhromaždenie - 91

R

rajóny, lekárske - 81

redakcia - 65

reforma - 79

reforma zákona - 91

rezolúcia - 90

robotnícka knižka - 87

rozvrh hodín - 74

S

skúška, obuvnícka - 93

služobná knižka - 65, 67

spoločenské podmienky - 89

spoločenstvá, organizovanie - 93

spoločenstvo -

- prezentácia - 62

- vymáhanie dlhu - 61

- zoznam členov - 71

- zriadenie - 61

spor - 61, 79

správa -

- o činnosti - 63, 66, 93

- o hospodárení - 71, 72, 74, 75, 84

správny výbor - 63

stanovy - 61, 65, 72, 74, 82

stanovy, návrh - 67

stanovy, zmena - 61
stavebná a renovačná komisia, zápisnice - 48
stavebné živnosti - 91
staviteľské školy - 68
sťažnosť - 61, 81, 89, 93
stolári - 87, 91
stroj kancelársky, rozmnožovací - 93

Š

škody, ohlásenie - 89
škola -
- chlapčenská ľudová - 79
- priemyselná - 61
- priemyselná staviteľská - 68
- učňovská - 61, 62, 63, 74, 93
štatistický -
- dotazník - 66, 68, 72, 80
- výkaz - 64-68
štátne zákazky - 91
štrajk - 89

T

tarifný poriadok - 87
tkáčovňa - 93
totožnosť, zistenie - 87
tragédia veszprémska - 61

U

učni, poistenie - 91
učňovská -
doba, trvanie - 93
škola - 61, 62, 63, 74, 93

učňovské -

- práce - 70, 73

- uvoľnenie - 61

- výkazy - 63, 73, 80

- zmluvy - 61-69, 72, 74-93

učňovský pomer -

- prepustenie - 61-68, 76, 81, 94

- prijatie - 61-68, 72

- zmena - 93

učňovský -

- stav - 92

- zápis - 61

Ú

účtovné doklady - 103, 104

účty - 103, 104

údenári - 63

úpravy - 61

úradná komunikácia - 89

V

valné zhromaždenie -

- pozvánka - 82, 89

- príprava - 69

- zápisnice - 1-12, 75, 77, 78, 80

vestník, ministerstva pre zásobovanie ľudu - 87

vlásenkári - 71

výdavky, výkaz - 101, 102

výkaz -

- majstrov - 73, 80

- nedoplatkov - 64, 66-70, 74, 75, 79, 81

- nemocenskej pokladnice - 63
- pomocníkov - 73, 80
- priemyselníkov - 91
- príjmov a výdavkov - 101, 102

výkazy -

- profesijné - 66, 80
- štatistické - 64-68
- učňovské - 63, 73, 80
- žiactva - 69

výročná správa - 63, 65, 66, 70, 71, 74, 76, 77, 79, 81

výstava - 62, 66, 70, 73-76

vysvedčenie - 61, 62, 64, 65

vyúčtovanie - 61

výzva - 61, 62, 64, 84, 92

Z

záhradníctvo - 93

zákaz, nočnej práce - 93

zákon -

- nový živnostenský - 93
- reforma - 91

záložná a odhadná zápisnica - 62, 63

zamestnanci - 87

zamestnávateľia - 87

zápisnice -

- II. celokrajinské živnostenské zhromaždenie - 61
- obchodných a priemyselných komôr - 93
- odboru čižmarskeho - 49, 84
- odboru pomocníckeho - 50
- odovzdania majetku - 68

- predsedníctva nemocenskej pokladnice - 52-55
- predstavenstva - 13-29
- stavebnej a renovačnej komisie - 48
- V. celokrajinské živnostenské zhromaždenie - 67
- valného zhromaždenia - 1-12, 75, 77, 78, 80
- valného zhromaždenia kolkárskej jednoty - 56, 57, 58
- valného zhromaždenia nemocenskej pokladnice - 51
- výboru kolkárskej jednoty - 59, 60
- z celoštátneho kongresu mäsiarov a údenárov - 63
- záložné a odhadné - 62, 63
- zmierovacej komisie - 30-47
- zásobovanie - 87
- zástava, živnostenského zväzu - 61
- záverečný účet - 74, 95-100
- zbierka chudobným - 64
- zhromaždenie - 89
- zhromaždenie, protestné - 91
- zmierovacia komisia - 61, 69
- zmierovacia komisia, zápisnice - 30-47
- zmluvy -
  - kolektívne - 88, 91
  - učňovské - 61-69, 72, 74-93
  - zamestnávateľské - 87
- zoznam -
  - čižmárov a obuvníkov - 81
  - členov - 71
  - dámskych krajčírskych - 62

Ž

železničná dráha, projekt - 93

žiacstvo, výkaz - 69

živnosť, pokračovanie - 61

živnostenské -

- korporácie - 89

- spoločnosti - 89

- zhromaždenie, zápisnice - 61, 67

živnostenský -

- fond, podpora - 61

- zákon, nový - 93

- zväz, zástava - 61

živnosti, stavebné - 91

živnostníci, rezolúcia - 90

živnostník -

- demobilizácia - 85

- kmeňový list - 76

- výzva - 84

OBSAH

<i>Úvod</i>	2
<i>INVENTÁR</i>	
<i>I. Úradné knihy</i>	11
<i>II. Spisový materiál</i>	22
<i>III. Účtovný materiál</i>	32
<i>Menný register</i>	34
<i>Miestny register</i>	38
<i>Register korporácií</i>	40
<i>Vecný register</i>	43

Názov archívu: MV SR, Štátny archív v Prešove, pobočka Prešov

Názov inventára: Živnostenské spoločenstvo v Prešove 1893 - 1926

Inventár zostavil: Mgr. Anton Dopirák

Počet strán: 55

Počet exemplárov: 3

Schválila: Mgr. Ľubica Kováčová